

Missie NVD Werkgroep Wetenschappelijk Onderzoek

De missie van de NVD Werkgroep Wetenschappelijk Onderzoek is het mede bepalen, ondersteunen, prioriteren en coördineren van wetenschappelijk onderzoek in en voor Nederlandse dierentuinen.

De NVD Werkgroep Wetenschappelijk Onderzoek

De visie van de NVD Werkgroep Wetenschappelijk Onderzoek is het zorg dragen van goed kwalitatief wetenschappelijk onderzoek ter verbetering van het beheer en het welzijn van dierentuinpopulaties.

Het initiatief tot de instelling van de NVD Werkgroep Wetenschappelijk Onderzoek dierentuindieren is uitgegaan van de Nederlandse Vereniging van Dierentuinen (NVD). De NVD is de overkoepelende organisatie van de grote Nederlandse dierentuinen. Dit zijn culturele instellingen die moeten voldoen aan een uitgebreid pakket kwaliteitscriteria. De gemeenschappelijke doelstelling van de aangesloten parken is samenwerking op het gebied van educatie, natuurbescherming, onderzoek en fokprogramma's - in het bijzonder fokprogramma's voor in hun voortbestaan bedreigde diersoorten.

De rol van de dierentuin

De maatschappelijke functie van dierentuinen wordt steeds belangrijker en veelzijdiger.

Van oorsprong zagen dierentuinen het voornamelijk als hun taak om het publiek kennis te laten maken met 'wilde', vooral exotische diersoorten. Aanvankelijk lag de nadruk vooral op de recreatieve functie, maar in de loop van de 20e eeuw is de educatieve functie een onlosmakelijk – zo niet het belangrijkste onderdeel van het takenpakket van de dierentuin geworden.

Dierentuinen willen aan soorten- en natuur bescherming doen en voorkomen dat een generatie van nieuwe gedomesticeerde dieren gecreëerd wordt. De dieren moeten zich niet genetisch en fenotypisch aan de dierentuin aanpassen. Integendeel! De dieren moeten hun natuurlijke geaardheid laten zien op een beperkte oppervlakte, waarbij de dierentuinen het welzijn en de genetische veelzijdigheid van een kleine populatie moeten waarborgen. Daarmee blijft het oorspronkelijke adaptieve vermogen van de dieren intact. Dat betekent dat de dierentuin aan het dier aangepast moet worden en niet omgekeerd.

Rol Werkgroep Wetenschappelijk Onderzoek.

In het Dierentuinenbesluit staat aangegeven, dat één van de functies van een dierentuin is: het doen van wetenschappelijk onderzoek. In de dierentuinwereld is in de afgelopen decennia een veelheid aan ervarings- en onderzoeksgegevens gegenereerd hetzij door ervaring in de dierentuinen, hetzij door onderzoek dat door universiteiten is geïnitieerd. De dringende behoefte bestaat om deze kennis te integreren en coördineren vanuit de dierentuinen zelf. De dierentuinen zijn nog onvoldoende eigenaar van de onderzoeksvragen die horen bij het bereiken van hun doelstellingen of de vragen die vanuit de maatschappij gesteld worden. Het nemen van de regie in deze kan gerealiseerd worden

door het ontwikkelen van samenwerkingsverbanden tussen Universiteiten en de Werkgroep Wetenschappelijk Onderzoek waarin vertegenwoordigers uit de dierentuinen en de wetenschap vertegenwoordigd zijn.

Met nieuw verworven wetenschappelijke inzichten mag worden verwacht dat het management van de zoölogische collecties en het welzijn van de individuele dieren wordt geoptimaliseerd. Daarnaast kan de bescherming of instandhouding van soorten nog aanmerkelijk verbeteren op een manier, die maatschappelijke steun oproept.

Concrete onderzoeksonderwerpen Werkgroep Wetenschappelijk Onderzoek

- Inventariseren onderzoeksvragen bij dierentuinen
- Prioriteren van de onderzoeksvragen bij de dierentuinen
- Beheer van gezonde en levensvatbare dierpopulaties
- Onderzoek sociale structuur van diergroepen (fertiliteit, natuurlijk gedrag)
- Realiseren van een genetisch gezonde structuur in dierentuinpopulaties
- Welzijn van (individuele) dieren
- Stereotypie: EL&I is momenteel gestart met een onderzoek samen met de WUR (Paul Koene) naar stereotypieën. Een vertegenwoordiger van de klankbordgroep neemt zitting in de Research Werkgroep.
- Mortaliteitsonderzoek: wat zijn de oorzaken van sterfte in dierentuinen
- Populatieopbouw: welke problemen bestaan er rondom populatiebeheer, populatiebiologie (genetica) epigenetica.
- Euthanasie: wat zijn de effecten op een populatie
- Benchmarks: tov andere tuinen, tov het wild
- Zichtbaar maken van al gedaan onderzoek in Nederlandse dierentuinen
- Bijdragen aan de ontwikkeling van welzijnsindicatoren voor dierentuinen
- Proactief oppakken van onderzoek vanuit de dierentuinen zelf
- Handvatten bieden, hoe een goed onderzoek aangepakt moet worden
- Implementatie van EAZA research strategy
- Selectie uitvoeren van bestaande wetenschappelijke publicaties en evt. samenvatten.
- Streven naar een compleet onderzoeksprogramma mogelijk in samenwerking met de overheid en met financiële ondersteuning van bijvoorbeeld NWO en STW.

Te ontwikkelen activiteiten

- Nieuwsbrief publiceren om resultaten van onderzoek te delen
- Stimuleren ontwikkeling korte en lange termijn visie onderzoek (Evidence based)
- Platform bieden, dat stimuleert/motiveert en faciliteert bij het uitvoeren en publiceren van onderzoeken (geïnspireerd door bijv. de BIAZA Research Group)
- Verbinding leggen met universiteiten en hoge scholen
- Informatie delen uit publicaties van derden

- Organiseren jaarlijks wetenschappelijk symposium (low cost basis) te beginnen in 2014 (conform BIAZA Research Symposium) (delen van opgedane kennis)
- Publicaties in wetenschappelijke tijdschriften en in het nieuw uit te brengen peer reviewed wetenschappelijk tijdschrift van EAZA, JZar (Journal of Zoo and Aquariums Research).